

ANY III

NÚM 97

BARCELONA 4 JULIOL 1890

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

Ernestina Bobbio

CRÓNICA

La *Renaixensa* y *El Noticiero Universal*, donan aquestos dias un espectacle moxiganguesch per l' estil dels de las *riñas de gallos* que antiguament s' acostumavan á donar en los nostres Circos y Plazas de toros.

Lo contrincant d' aquesta polémica, portada á la punta de la ploma, es lo doctor Cajal, y son únich móvil, segons diuhen, es la afició á la *brevu* municipal que 's fuma avuy lo doctor Ferrán. Si es aixis, no valia la pena de que lo senyor Cajal (que donat lo desitj de rosegá 'l turró, mes be faria en dirse Caixal) omplis tantas quartillas per fer aquesta propaganda encaminada al descrédit del reputat doctor Ferrán, aquesta campanya dirigida per las ganas de firmar una nómina tan agradable. Hauria bastat una confessió franca de dita entitat mélica, dihent en veu alta y devant del públich barceloní:—Poble, jo crech que aixó dels microbis son romansos empescats per cobrar uns quants ralets mensuals; Ajuntament, los verdaders microbis son en un altre lloch y no en lo có del colérich; si 'm donas á mi los diners que donas á n' en Ferrán jo inocularé las parts invadidas per tals microbis y prometo combatre la malura.

Per supuesto que 'ls propósitos d' en Cajal, també haurían resultat infructuosos, perque 'ls microbis aquets están tant arrapats á la Caixa muni... dich, á la caixa humana, que dificilment podria ningú treurels ni á fúm de sabatots. Aquets *virus* fan com los musclus; per arrencarlos de la roca, es necessari usar una fulla de ganivet.

Créguintme á mí 'ls colegas; deixin correr aquesta disputa sobres si l' un es bó ó l' altre es dolent, é hi guanyarán, perqué, 'l públich comensa á entendre 'ls móvils, y no convé abusar massa de la seva paciència condemnantlo á llegir diariament articles kilométrichs y gacetillas com articles, encaminat tot á la discordia y al descrédit de duas personalitats respectivas.

A mes, las paraulas que en lo foch de la jugada 's dirigeixen los dos colegas, no son molt edificants, y ab ellas ningú hi pot pendrer bon exemple de pulcritut periodística, per quant aquesta mateixa qualitat no hi existeix.

*
*
*

¿Volén tastar un xich de xanfaina política? donchs aquí la tenen, y consti qu' es molt *sabrosa*.

En Romero del ninot de Gracia ha dit en plé Congrès, que, las defraudacions de Cuba, durant los darrers 10 anys, ascendeixen á 400 millons de rals; ¡Bufa! En Botella, un senyor bastant reformista, demana la tornada d' en Titó... dich, dels Conservadors al poder, perque, segons éll, aquest *important* partit ha de salvar la Espanya. Per cert que aquets bons senyors tenen tanta esperansa de manejar las cireras molt prompte que en Cánovas ja prepara la candidatura pera formar

ministeri, y ha dit á alguns que quan arriivi á President de ministros elegirá á qui li sembli y á qui li convingui. ¡Ben xafat Antonet! ¡molt bè pel cantor de Elissa! Lo general Dabán ha dit que la monarquía y totas las *llibertats* d' Espanya se deuhén al exércit. Sobres aixó faig present als meus llegidors la duració del Estat de siti de Catalunya; l' atropello, días passats, á la Rambla de una dona per un tinent de *tropa*, y 'l de una criatura per un capitá de caballería, també molts días passats, á las mateixas portas del *Eldorado*.

Y are que prediqui en Dabán la *llibertat* que dona y ha donat á Espanya l' exercit, ja que per mostra basta un botó!

*
*

En Sagasta aquestos días ha tingut cólica.
¡¡¡Aixó es cólera; cólera... fusionista!!!

*
*

La vritat es que fá molta caló; y encare no 'ns podém queixar gayre nosaltres, perque aquí estém al cel en comparació á Chicago, que moren las personas d' asfixia pels carrers de la ciutat.

Pero cada hu se sent de lo seu, y com jo en aquets moments estich molestat per la xafagó, plego per avuy, y fins un altra.

DOCTOR GERONI.

UN REGALO

—Per lo teu Sant, Merceneta, ferte un regalo he pensat que tinch la seguritat que 'n quedarás satisfeta.
—¿Un regalo?

—Si ¿t' estranyas?

—Com que sempre ets tan escás...

—Doncas, are ja ho veurás.

—No sé, 'm sembla que me enganyas, perqué ab dos anys ni un ralet t' has gastat.

—No 'm busquis bromas...

—Sempre me hi pensat que 'ls homes tots son tocats del bolet

—Pues, ara va formal, noya.

—Y ¿qué será? ¿s pot sabé?

—Ja 'l veurás... sols te diré

per are, que es una *joya*,

que 'ls diaris de tot arreu

n' estan parlant ja fa mesos

y que l' usan los marquesos

y prínceps.

—Per lo que 's veu

ha de sè una cosa bona;

pero lo qu' es jo no 't crech

si no me ho dius; ja 't conech

massa, Fidel.

—Pero, dona...

—Nada, nada; no 't creuré

fins que net y clá m' ho digas

—Vaja, donchs, no vull qu' estigas

mes ab ansia; t' ho diré

perque no 'm tatxis de *llongo*;

será aquest regalo bó,

dos... pastillas de sabó

de los *Príncipes del Congo*. (1)

J. ASMARATS.

(1) Per més que sembli un anunci no ho creguis aixis, lector, perque puch assegurar-te que no hi tinch cap comissió.

LO POETA - AUCELL

A mon apreciat amich, lo jove poeta J. Capdevila (a) Cap

I.

No m' etjeguis al burdell,
ni m' hi posis cap reparo
amich Cap, porque comparo
al poeta ab un aucell.
Escolta, y lo teu cervell
suspesi sens prevencions
eixas lógicas rahóns
ja que estás en la vigilia,
de ingresar en la familia
de pinsans y gafarróns.

II.

Naix lo poeta igualment
que l' aucell, de dintre un ou,
y quan de fosca 'n te prou
surt del ou molt facilment;
apenas en peu se tent,
per ploma té borrisol;
no pot aixecar lo vol,
y no obstant desde son niu
comensa á fer la piu, piu,
admirant los raigs del sol.

III.

Sa mare la il·lustració
ni un sol moment l' abandona
y ab lo bech sovint li dona
glops de Ciencia y de rahó;
y un cop de la inspiració
las alas reb, per las salas
etéreas, lluhir sas galas
desitja, estret lo niu troba,
fins que vé un instant que ho proba
dantli l' amistat més alas.

IV.

Y aquí lo perill comensa
pel poeta-aucell, si segueix
lo camí que li menteix

l' ambició que al mon lo llensa.
Si canta molt y no pensa,
si los rípis no escatima,
si los seus cántichs no llima,
may logra l' aucell-poeta
ni ser un trist pascuareta
que es aucell de poca estima.

V.

En cambi, si mesurat
los prosáichs escolls evita,
y á los grans mestres imita
que als segles han il·lustrat;
si adquireix facilitat,
y no deixa 'l bon consell
logrará 'l poeta-aucell
enlayar sovint lo vol
y ser, quan no un rosinyol,
un canari, ó un passarell.

VI.

Mes, ¡ay! desde aquest instant
un despiatat cassador,
(dir volia un editor)
l' espia, l' está espiant,
analisa lo seu cant,
li envia reclams y esquelas,
usa 'l besch, para las telas
y sabent que el grá l' inspira,
ab astucia als seus peus tira
algún grapadet de pelas.

VII.

Com que l' aucell pateix fam,
y la fam á ningú engreixa,
al veurer semblanta xeixa
cau de bech en lo reclam;
desde allavors, jadeu camp!
jadeu llibertat del cor!
jadeu goig! jadeu amor!

jadeu venturosa pau!
L' aucell-poeta es esclau
de l' aucellayre editor.

VIII.

Tenint per gábia un quint pis,
y per vistas un terrat,
l' aucell-poeta, engabiati
recorda lo temps felis;
una mica de panis,
aygua que beu ab disgust
son lo seu aliment just,
y, ¡aja! canta, aucell xarrayre,
canta á gust de l' aucellayre
ni que perdis lo bon gust.

IX.

¡Canta! ¡canta! que convé!
pert cantant glória y sossego,
y gracias no 't fassin cego
sols porque cantis més bè!
Ja ho veus Cap, ja veus si tè,
lo que he dit, solta completa.
¿Sabs com acaba la feta?
vé un día que 'l cant s' agota
y ab l' ala sobre la pota
fa l' ánech l' aucell-poeta!

X.

Ab aixó tingas costum
si un día deixas lo niu
y logras ser cuculiu,
tort, becada, lluhé ó verdum,
de no abandoná 'l perfum
dels boscos; lo material
no 't fassi olvidar lo ideal,
fes com jo que sols per viure,
sense deixar de ser lliure,
m' acontento en ser pardal.

JOSEPH M.ª CODOLSA

L' home petit

Quan es un tipo aixerit
cumplimenté ab las noyetas,
la gent diu:—Home petit,
carregat de postures.
Y si de fumar ab pipa
un día li vé 'l rampell,
de sentirho á dir s' atipa
que la pipa es mes gran qu' ell.

Quan algun cop va depressa
per un carrer que la gent
hi transita molt espessa,
ben segur que aviat se sent,
mentres passant pel tropell
malaheix y cansat bufa,
á algú que diu, parlant d' ell,
—¿Vés ahont vá aquesta baldufa?

Si fa 'l valent no li escau
perque te molt poca planta,
ni enfadantse al últim grau
á ningú aturdeix ni espanta;
al revés, fa riure en gran
quan tot ho fa aná en renou,

aplicantli aquell refrán:
«Com mes petita es la nou»...

Quan s' assenta á la cadira
perque l' afayti 'l barbé,
encara que 'ls peus estira
á terra no hi tocan bé,
resultant d' aixó greus bromas
que li fan los concurrents,
puig vol seure com los homes
y ha de quedar com los nens.

Los penja-robas massa alts
malaheix, rés pot penjarhi,
per mes que donant bons salts
ab las mans vulga arriarhi;
y aixó, es clar, li sab molt greu;
y á pesar seu se belluga,
donchs, si algún amich lo veu
ya lo tracta de faluga.

Ab las donas, cap bromada
no 'ls pot gastar, puig aviat
ja s' acaba la humorada
moteijantlo sens pietat;

y encara que xano-xano,
fa veure que ja ho permet,
s' enfada molt dihentli nano,
ó 'l qu' es pitjor: rabaquet.

Pel carrer, ab la quitxalla
sovint hi te de fer pinyas,
perque al veurel curt de talla
lo cridan per Magarrinyas;
son tants los fatals moments
que sa mida li ocasiona,
que sempre peta de dents
y fins als diables se dona.

Pero... ¡oh gran fatalitat!
pagaré cara la broma,
perque havent ja retratat
al home nano á la ploma,
mon retrato exacte he fet,
y fentlo m' he divertit,
no pensant, estant distret,
¡que jo també soch petit!

A. ROSSELL.

LAS PRIMERAS CALORS

—Gayre en dintre?
—Vaji ficant; ja l' avisarè.

—M' esti.
—Donchs no 'm toqui la rotllana.

Lo meu marit pot ben dar gracias ai barrèt.
del contrari mon cosí 'm fá 'l petò.

¡ESTIU!

M. Min 94

—Com' las mevas no n' hi ha pas en lo mon de mellors, y no obstant aquets senyors no m' han volgut estrenar.

Rechazar à toó un civil .
No 'l retxasso; no senyó;
péro es que 'n temps de caló
m' agradan sols... de barril.

Mentras ells pendrán las ayguas, miraré de pendrelshi alguna cosa á n' ells. Cadascú pren lo que pot

ESTELIONATO

No fa gayres días que sortia de Valls cap á l' Espluga de Francolí, per, desde aquell pintoresch punt, dirijirme á la arruinada Basilica de Poblet, quan al acomodarme en lo wagó, vaig veurer que formavan part de los meus companys de viatge, una parella original; un vell tant alegre com decrépit y una noya tant macilenta com jove y hermosa, y á pesar d' aquesta falta d' unitat, los dos acabavan de casarse y era aquell lo seu viatge de boda.

En un racó del cotxe ab un ull dirigit á la campinya y ab l' altre atisbant á la femella d' aquell *parell* tan heterogéneo, hi havia un jove qu' ab lo meu ull escrutador vaig compendre que era un satélit d' aquell astre, entregat, com després vaig saber, als mils duros d' aquella *esfinge octogenária*; y dich esfinge perque la seva cara era de aquellas que no havían tingut may los quinze.

Figúrintse un cap gros y calvo; abultat de clatell, demostració frenolójica de la bestiesa, uns ulls blaus petits y plorosos que semblavan dos granets de rahim picapoll massa madurats, un nás com un dátíl de tres ó quatre colors ab una perla engarsada en la punta, una boca gran com un calaix de bacallaner y unas dents, que mes que dents, semblavan un grapat de cacahuets robellats; galdas penjantas com bambolinas y unas orelles com dos talls de llomillo; tot aixó figurintse colocat sobre unas espatllas, perque lo coll de tant curt no 's veyia, formant part d' un cos sense *hechura*, groixut, del que hi penjavan dugas cammas que lo moviment del tren tenia en un contínuo compás de wals, pus per lo curtas no arrivavan al trespól del wagó.

De prompte vaig sentir com las notas d' un clarinet espatllat; era que lo núvi havia dit alguna cosa; efectivament, aquella esfinge m' havia preguntat si havia jo estat en la Isla de Cuba. Al contestarli afirmativament, va acostarse y ab gran contentament va explicar-me com éll era amo d' una pulperia de Matansas y com havia vingut pera casarse ab la Lluisseta, filla d' un seu sócio. Jo, va dir-me, necessitava una dona al meu costat perque m' ajudés á gastar los *pesos* que he guanyat en la Isla; lo meu sócio va dur de un viatge á Sitjes lo retrato de la seva filla qu' es aquesta; al dir aquesta, va girarse envers la seva dona que rápidamente va deixar la má d' aquell *Armando* qu' aprofitant l' entusiasme del vell li tenia apretada; moviment que va passar desapercebut per aquells dos pèsols que tenia lo núvi per ulls. Donchs si... va seguir dihent, veurerla y agrardarme va ser igual, tant que vaig dir á n' en Toni, que era lo nom del meu compay: Si la teva filla té lo cor lliure empendré lo viatge á Espanya y m' hi casaré; dit y fet; al contestarme que la noya era verge hasta de pensament, vaig agafá 'l vapor y ja 'm te casat y disposat á pasar la meva vida entre los plahers que 'm proporcionarà lo ser marit de la Lluisseta y los *pesos* que tinch en caixa.

En aquell moment va xiular lo tren y á poch va pararse sentintse la veu del mosso cridant: *poble tal! ¡cinco minutos!*

S' aixeca l' americano y veyent que buscava ab la vista, li pregunto: ¿que tè set, pot ser?

—No, va contestar éll, ja ho tinch: Retretes! y obrint la portella va desaparèixer dient: Lluisseta, no 't moguis. La Lluisseta sense contestarli va respirar com una manxa del Regonir y l' Armando creyent com creuhen los enamorats que ningú 'l sentia, va comensar lo següent diálech ab la dona del americano.

—Pero tú no li debías haver donat lo sí.

—Pero si 'l pare...

—Que pare ni pare.. Tú debías dirli al ximple del teu home que sentias amor per mí y éll s' haguera retirat deixantnos lliures.

—Lo papá va dir-me que si no 'm casava ab ell sería la seva mort... qué puch fer mes sinó estimarte de la mateixa manera?

—Ja es un consol per aquest pobre home, vaig pensar jo.

L' arribada del cubano va separar las distancias dels dos enamorats y á poch arrivavam á l' Espluga.

Vaig entrar á una tartana que havia de conduhir-me al ex-cementiri dels reys d' Aragó, y á poch van entrar en lo mateix carruatje l' americano y la Lluisseta fentho poch abans d' empendrer la marxa, lo jove que feya de serp en aquell paraís terrenal.

Ja estava en camí lo vehícul, quan va aturarse per dar entrada á dos senyors que després d' haver pres asiento diu un d' ells al altre: Dessenganyis, senyor Llorens, lo delictes hi es y 's castigará... aixó es un *Estelionato* com una casa.

Si, si, contestá l' altre... encare que 'm costi la finca vull que se 'n recordi.

Hasta arribar á la porta del antich y ruïnós convent no va obrir ningú més la boca... sols de quan en quan lo cubano murmurava entre dents la paraula, *Estelionato*; 's coneixia que li havia xocat pero qu' ignorava lo significat d' ella.

Jo que comparava lo que debía passarli al senyor Llorens, y lo que li estava passant á n' ell, me 'n reya entre mi mateix pensant que tots dos patian de la mateixa malaltia encar qu' ab diferents colors.

Vam arribar per fi al antich monastir: Lo jove, fentse l' amich de viatge, va entaular conversa ab tots, y á poch, mentres l' americano admirava las motlluras del palau de D. Martí l' Humá, y las sepulturas de 'n Moncada y Argensola, l' amant parella parlava baix y acoloradament detrás del *pulpero de Matansas* que ni se 'n adonava.

Quan menos hi pensavam, sento la veu del americano que cridava á la Lluisseta.

Lo *cicerone* qu' anava explicantnos las maravellas d' aquella mansió reyál va exclamar: Que potser demana aquella senyoreta qu' ha entrat ab vostés?

—Sí, contestá l' americano.

—Ja fa un quart qu' ha desaparegut montanya avall ab aquell jove que l' acompanyava.

Sentí aixó y caurer assentat lo marit sobre lo padris del refetòr va ser igual.

Un suhor fret li corria cara avall; allavors acostant-me li vaig dir: No s' alarmi.. vosté ray que ab dinérs 'n podrá comprar moltas altrás de fincas... A vosté li ha passat com á aquell senyó que venia ab nozal-tres... aquell á la quenta va comprar alguna finca y li van ocultar las hipotecas; l' hipoteca de la finca Lluisseta que vosté havia comprat, era lo jove que 'ns seguia desde Valls y á vostè també varen callarli y ara li ha sortit; d' aixó se 'n diu: *Estelionato*.

—¡Estelionato!, vaja... ja ho se are, vá cridar l' americano.

SERRALLONGA.

ESTOFAT

Vet' aquí que una vegada
era un Huguet y una *llegenda* publicada.

Aixó últim, ja sè que no es un vers; pero ho sembla.
Y com que ho sembla, ja pot anar. De la mateixa ma-
nera que *van las pulisias* d' aquell senyor que dich.

Lo *cual* senyor ha publicat també uns versos, que ho
semblan, pero no ho son.

Vegis la móstra.

"Jo no puch...

(¡ay quin ruch!)

Donchs, no senyors, no diu ¡ay quin ruch! sinó ..
malestruch, una paraula *jochs floralesca* (¡esca!) usada y
abusada per alguns colmos de certámen.

"Tinch *impía*
melangia....."

Aixó de la *impía melangia*, y altres *ias* me fan l'
efecte de consonants á *tontería*; mes... tal vegada soch
jo l' equivocat, y callo. (Consti que, al dir *callo*, no
vull dir *ull de poll*, sino mútis.)

**

Quedém en que hi ha *melangias atcas*, ó *descregudas*,
ó *descreyentas*; en una paraula: ¡impías!

Pero no es aixó lo mes grave. Lo que posa 'ls cabells
de punta es alló de:

"tan t' estimo

que m' *aprimo*....

com un nen mal desmamat...

¡Quina figura més bonica! ¿eh? Donchs, esperin.

"Vint *jornadas*

son passadas

que 'm vas enviá ex... (¡ex!) *pressións*

"per una dona...

(Me sembla qu' aquest vers es...

llarch y prim com un secall...)

Mès avall:

"que venía muixamons...."

¡Ma noy!... qu' es bonich tot aixó! Pero, segueixin.

"y 'l tèn pare,

cóm está del ull de poll?

(Com que difícilment se trova un altre consonant, ja
veurán vostés com ve are un *foll* com una casa.)

"Tal silenci

fa que pensi

si es que vols que 'm torni *foll*."

(¡Tafoll!)

... "Una endressa...

(á *endressá* tocan)

ben depressa...

(no podía faltá lo de... *depressa*)

"trametme, Flor, per algú.

"No hi ha per aquí...

(algú que sábiga *midir* versos?)

No senyors:

"no hi ha per aquí

cap vehí.

que pel mon viatji á peu?...

No senyor, avuy no. Perque, qui més, qui menos, va
en *vapor*, ó *carril*, ó *tranvía*; com vostés coneguin.

A no ser algún desesperat que vaiji pel món *tirant un*
carro, que tot podria ser,

"Al castell

no hi ha cap aucell...

(¡Quin desgabell!)

"que 't serveixi de correu?

Home no. Perque 'ls aucells no li volen fer la com-
petencia á Mansi portant las cartas de franch, y menos
si observan que se 'ls ho demana en versos assonantats
per l' istil dels que vosté enjega.

**

"Per si no,

t' envió jo...

¡Tornemhi! Si li enviá á la *Flor* aquets versos tan
mal accentuats, cau en basca, la pobreta.

"Lo viatge

del missatge

á n' ell fia, jo t' ho *prech*..

(¡Cata... clech!)

"Si al divendres...

probas tendres...

(Lo dilluns, per sos difunts; lo dimars, per sos pe-
cats; lo dimecres, perque 'l... etc. Consti que sembla
aquesta la idea del autor.)

"Y sens' treva...

(sens' treva, mes no sense ripi;)

"...sens' treva,

vida meva...

(¡Ho veuhem?...)

"Pendré *ab rúbia* 'l meu punyal,

y en un *credo*

ton Alfredo

(¡quin enredo!)

"en la pell s' *hi* farà mal.

(¿Qué tal?)

"Soch guerrero

y ho haig de ferho...

(¡Farolero!)

"per salvar la dignitat.

Reb en tant

d' eix aymant

lo petó mes ensucrat.

(¡Quant assonant,

y quant disbarat!)

**

"Una ploma d' oca suca...

(¡d' oca suca!)

¿eh, que sona bè?...

Miri, senyor *versifi*... *crobi*: quan vosté escriu quar-
tillas criticant als demés, ho fá una mica malament.
Pero quan escriu *missatjes de mort*... verdaderament,
n' hi ha per morir-se.

No hi torni, créguim, no hi torni.

Y no oblidi una cosa. Los certámens més ó menos
casuláns, no donan patent de *pueta*. Encara que 's ce-
lebrin á Girona.

BITXO.

CANTARS

Sempre que 't miro, nineta,

baixas los ulls y lo cap,

jo busco tas miradetas...

Y tú que buscas?...—Qui ho sab!

Quants n' hi ha que dihen mal
dels bisbes, frares y monjas,
y si 'ls donessin turró
fins besarian la estola.

RUCH NAFRAT.

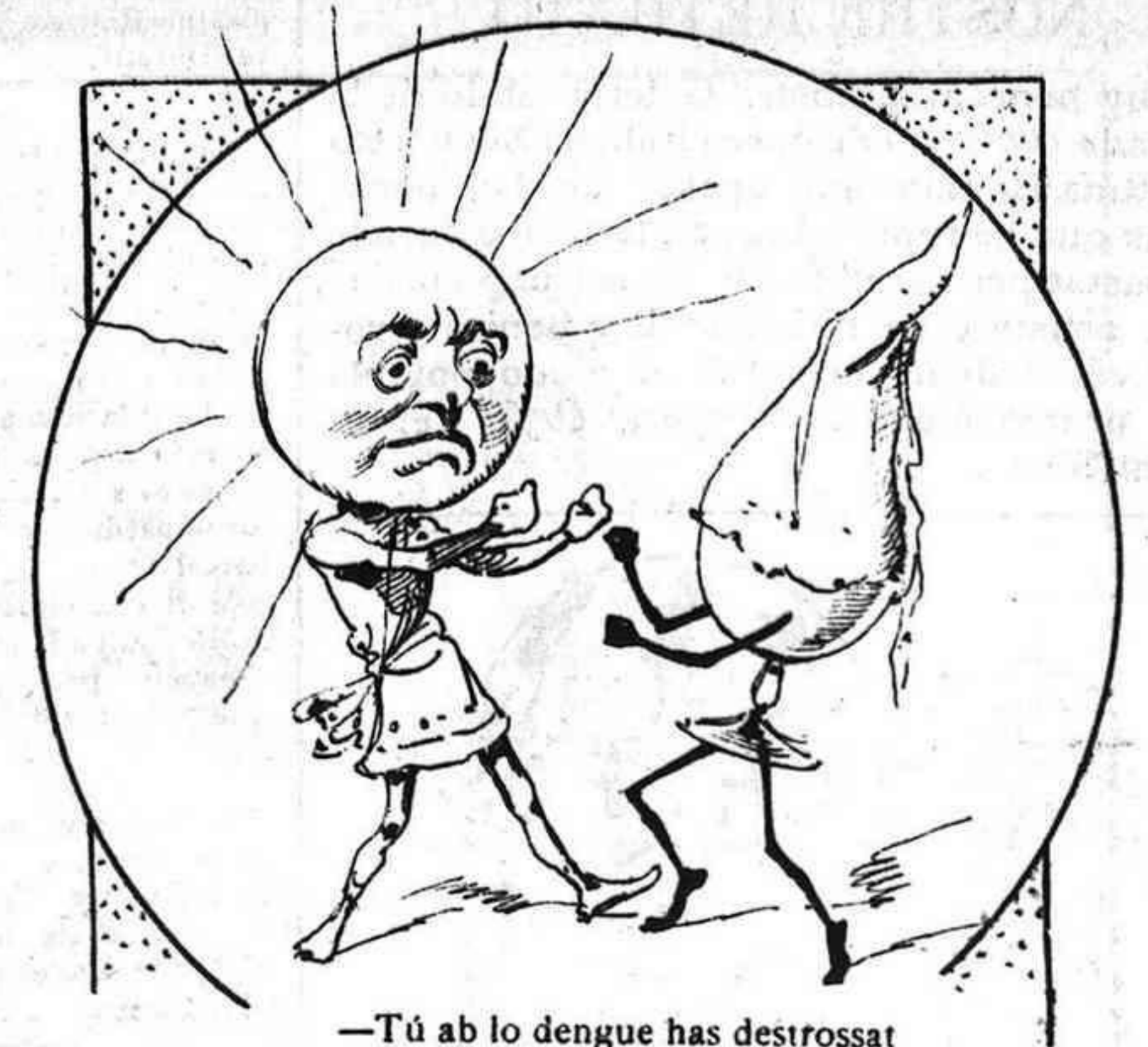
¡¡UFF!!

—Per evitar la caló que 'm mata, com ho farías?
—Aixo ray, fassi com jo; no menji ré en quinze días

—Fa un calor tan enxobat que no tenim tot enganxat.
—Ay, si... apreta ab tal excès, que no sè d' hont suhém més.

—Tú ab lo dengue has destrossat casi á mitxa humanitat!
—Y tú ab la calor que fá l' altra mitat vols matá!

—Ja se 'm comensan á arronsar las camas; si se m' arronsa rés més, surto del bany.

—Pep... 'm moro de calor
—Aixó ray... despullemnos.

—Si 'l meu cós fresca no troba m' afluxaré més de roba.

NOSTRE RETRATO

Avuy honrém la nostra Galeria ab lo de la reputada *contralto* de ópera italiana Senyoreta Ernestina Bobbio que apesar de las pocas óperas que ha representat en lo teatro Lirich, han bastat per acreditar-se de ser una consumada artista y de possehir una bonica y robusta veu, habent brillat d' un modo notable ab lo protagonista de la ópera *Orfeo* del immortal Gluck.

NOVEDATS

La comedia *Creced y multiplicaos* resultá un altre desastre, com diria un cert crítich. La original *La familia Barrilotti* que 'ns doná a coneixer la companyia Novelli 'ns agradá moltíssim més.

S' ha aguantat dos días en los cartells y... al covè.

Lo desempenyo que al arreglo ó traducció ha dat la companyia del Sr. Mario, ha sigut bó, sense ser extraordinari. Lo Sr. Rossell massa bufo y massa *libertino* pus de tal se poden pendrer certas bromas qu' es permeté en lo tercer acte ab la senyoreta Martínez.

Diumenje vejerem lo *S. Sebastian martir* preciosa obra del Sr. Vital Aza que com anteriors temporadas feu las delicias del públich per sos bonichs xistes y originals escenas, com també per son inmillorable desempenyo per part dels principals artistas.

CATALUNYA

Desacertat estigué lo Sr. Manso ab las novetats que escullí per son benefici pus tant la parodia del drama *La Bofetada* titolada: *El Mojicón* com las *Tres ruinas artisticas*, arribaren á fer dormir al públich.

Sabut es que la parodia es un género sumament difícil, pero que per lo mateix deu haber de tractarse ab mes cuidado y agusar lo ingeni tant en xistes com en combinar las escenas y detalls que en aqueixa obra *huelgan* per complert.

Lo desempenyo que obtingué fou regular. Causaren molt mal efecte al públich las ridículas imitacions que lo senyor Manso feu dels nostres primers actors y molt principalment quan ridiculisá al que sigué ídol del públich barceloní D. Rafel Calvo.

Nada, que volgué ser massa graciós y la gracia se li torná per passiva.

Dimars se repetí y si bè no causá tant fastidi degué causar aburrimient als actors quan suprimiren las escenas finals, llibertat que fou de molt mal gust, y que 'l públich rebé ab bastant assombro si bé ab indiferencia per lo aburrit qu' estava.

Pera divendres s' anuncia lo despido de la companyia, la qual passa casi per complert al teatro Príncipe Alfonso de Madrid, ab lo valiós concurs de Sofia Romero y Julio Ruiz.

Pera dissapte s' anuncia lo debut de la companyia Matilde Grossi Franceschini, la artista que fou creadora de *Donna Juanita* y que lográ ser la favorita de nostre públich.

Ademés del nombrós repertori nou que anuncia, figuran

en lo personal los germans de tan reputada artista la guapíssima Rebecca y lo graciós Giuseppe, además del sens rival Doretta.

TÍVOLI

Sembla que la direcció d' aqueix teatro tracta de dar altre giro á las funcions qu' es verifican, habent comensat ja la innovació dilluns passat y á jutjar per lo favor que lo públich li dispensá, se veje había estat acertada.

Los sacamuelas, revista dels senyors Navarro y Cereceda, obtingué un éxit com si 's tractés d' un estreno. Fou estrepitosament aplaudida la senyora Mariscal en la preciosa jota «La Pilarica» aixís com també la senyora Mejía en lo «coro de cigarreras» pessas abdós que tingueren que repetir-se.

La revista *callejera: La Gran-via* també fou ben rebuda principalment per aquells *marinos* ¡Quí es que no se embarca?

Molt aplaudida se veje la senyora Montañés en *La africana*, tant á la part cómica com en la lírica.

Sabem qu' es preparan nous estrenos sent molt fácil que 's logri treurer lo reitament que fins are hi ha hagut.

CIRCO EQUESTRE

Verdaderament sorpresos quedarem al veure lo inginy del senyor Gomez da Silva en haber pogut amaestrar los 6 preciosos toros que presenta.

L' espectacle encare que no ofereix novetat (per haberse ja vist ab lo senyor Diaz un treball paregut, si be no tant notable) causa verdader assombro.

Creyém que proporcionarán grants entradas al senyor Alegria, que bé s' ho mereix per l' afany que demostra volguent presentar totas las novetats possibles.

Están en preparació nous *debuts*.

UN CÒMICH RETIRAT.

LO PÉRDIS

La miseria, malvinatje!
demunt meu ha fet estatje;
pinto un tipo desgraciat
que un pintó pintá podría,
segur que 's conquistaria
ab mi, la immortalitat.

Porto... ¡pobre pantalón!
mes estrany no n' hi ha 'l mon
ni mes brut... causa sorpresa,
ha arreplegat damunt seu
mes oli, Cristo de Deu
que no recullen á Olesa.

Y l' ermilla... es una mostra
de la passada gent nostra,
cordada ab un sol botó;
me fá ensenyar la pitrera,
mes aixó no 'm dессespera;
la fam que tinch me fa pó.

Mon tarot y americana
tímidament diuen ¡gana!
de la rialla al compás
de trossejadas botinas,
que no tenen ¡pobres ninas!
ni ulls, ni cara, ni... nas.

Mes per axó alegrement
estich, demano á la gent;
visch tant sols de caritat;
alguns d' ells la cara 'm giran...
per ells fan... per ells... no miran
que tots som humanitat!

La miseria, malvinatje!
demunt meu ha fet estatje;
pinto un tipo desgraciat
que un pintó pintá podría,
segur que 's conquistaria
ab mi, la immortalitat.

G. RARESA.

PESCAR AL VOL

—'T compraré tot lo peix
al preu que vulguis; Pitera!
—No!, no ho vuy de cap manera,
(cada any 'm passa 'l mateix.)

Sembla que per la part de Manresa hi torna á haver *huelga*, pero aquesta vegada no es promoguda per las clases obreras, sino per los fabricants que diu que no tenen *pididos*.

Pero pensin senyors *burgesos*, que treballant sense *pididos* conseguiran dos cosas; primera tenir género per quan los *pididos* vingan, y després fer que lo treballador no tinga de menjar tomatechs crusos y escarola sense amenir, que fá agafar lo Cólera.

Ja ho saben.

*
**

Par are 's diu que son uns cinch mil los treballadors en vaga que hi ha en aquellas localitats.

¡Apreta!

Lo pintor que vulgui fer estudis de *nivols* que vagi al Ensanxe un dia de vent, que la pols los forma colossals y capritxosos.

Lo distingit escriptor D. Joseph Barbany 'ns suplica fem constar en la secció de «Campanadas» que ha deixatde formar part de la Redacció de *La Cigala*, aixis com també lo senyor Torrents y Bolart.

Los felicitem.

Se diu que varias comunitats de frares tractan de dar un vót de gracias al nostre Alcalde per haver *parat los peus* al erétich senyor Escuder.

Y ben fet!... á qué retreurer si están ó no están aquells bons senyors dintre la legalitat?...

Y després... quan no 'ls vulguin, ja 'ls treuran.

¡35!... y 'l darrer tanca la porta.

D. Ramón Franqueza, ha anat de representant á Madrid ab la Empresa del *Eldorado*.

Los hi dém la enhorabona.

Ja quedarán ben servits!

Felicitem al que ha tingut la bona idea de fer netejar y arreglar lo solar de la Ronda de S. Pau, entre 'ls números 27 y 29.

Lo que passava en aquell solar era escandalós. Allí gitans y altres que no ho eran, s' hi anavan hasta á mudar los calsetets; s' hi matavan gats y gossos; se 'ls hi feyan certas operacions cirúrgicas y hasta se 'ls *guisava* enviant vapors insufribles á aquells pobres vehins.

Esperém que no s' tornarán á reproduhir tan edificantes escenas.

Veyám!

Hem rebut lo prospecte d' un nou periódich titolat: *La Manguera* que 's donará á llum en Sant Gervasi de Cassolas, dirigit per lo nostre amich D. Emili Doménech.

Lo nom del Director es la millor garantia de la publicació. Inútil es dir que li desitjém una vida com pera nosaltres.

No se perquè l' han dada en dir que lo desafio entre los senyors Gasset y Araus va resultar bufo...

Lo senyor Araus va enfadarse y ab rahó.

Com qu' encara se li coneix lo sanch-trahit...

Es veu que lo cólera l' ha pegada no mes ab los xufferos. No 's propaga, pero no 's mou.

Veyám si al senyor Lluch li passarà alguna cosa...

Aquella mirada del *Espartero*, que vol que li digui; no 'm va fer goig.

Créguim, senyor Lluch, cúris de *mal mirat*.

Ja ha sortit un altre noble torero.

Lo senyor Lesaca que ab aquell marqués de Granada ya son dos los aristócratas que 's dedican á l' art de la banya.

'N Mazzantini d' aristócrata haurá passat á la classe mitja y l' *Espartero* d' aquesta al quart estat, y ja tenim en *plassa* tota la Escala social.

Segons hem vist per la premsa local, dijous passat tingué lloch la funció á benefici del degá dels actors espanyols D. Joseph Valero organizada per una *part* de la premsa barcelonina.

Com era de creurer, sols se vejé regularment concorreguda per haberhi hagut lo *bon criteri* de donarla en dia feyner á la tarde.

Aixis lograren *rossarse* ab la aristocracia.

Nos causá sorpresa al veurer que havían deixat de prestarhi lo seu valiós concurs, además de reputats artistas, la familia Valero, que com es sabut, casi tots ells están dedicats al art escénich.

Aixó 'm recorda lo del escorpí; que després que pareix, sos fills se 'l menjan.

Felicitem al nostre distingit amich D. Ramón Miralles, digníssim alcalde de Sarriá, per sos sentiments filantrópicos de que ha donat mostra en la última sessió d' ajuntament qu' ha tingut lloch en aquella hermosa vila.

Veyám quants l' imitarán.

Espérintse assentats!

O mes bet dit: ajeguts!

Ja podém estar tranquils...

Si bè es vritat que arriba de los punts infestats de Valencia tot quant los dona la gana, en cambi no queda fruyta *con cabeza*.

¡D' aixó se 'n diu previsió!

Diumenge vinent á las tres de la tarde l' Associació literaria (Jerusalem, 30, 1.) celebrará Junta general, ab l' unich y exclussiu objecte de formar definitivament las Comissions y sub-Comissions en que ha de dividirse l' Associació.

Per lo tant se recomana l' assistencia als senyors associats.

Al final del segón acte del drama *La Bofetada* en lo día del estreno un espectador va interrompre ab un *muy mal!* la frasse: *acabamos de representar*, pronunciada per lo senyor Sanchez de Leon, al ser cridat en escena l' autor del drama.

Nosaltres ho trobém molt natural; pero no aixís un periódich de la localitat que tracta de salvatjisme l' acte del espectador.

De modo y manera que quan un crítich escriga que tal ó qual actor ho ha fet *mal*, podrá tractarsel de salvatje per la rahó natural de que la paraula deu tenir lo mateix valor parlada que escrita.

Está bé; ara ja ho sabém.

Ara si que tením los conservadors en porta... Lo general ho ha dit.

Aquest general y lo de la «Gran Duquesa» tenen molts punts de contacte.

'N Romero al sabé aixó, diu que va di:... 's pot escriurer!...

Aquest general fa riurer pot ser casi tant com jó.

'S fan molts preámbols perque en l' interior del Chaco, (Bolivia) s' ha agafat un indio *adornat* ab duas banyas de cinch centímetros de llargaria.

No crech que ab materia de banyuts, li porti l' América cap ventatja á Europa.

Desde 'n Xacó, al mes petit habitant de nosira Espanya, 's tragina cada banya que S. Pau queda aturidit.

ESPECTACLES

En lo Circo Madrilenyo 's prepara una nova y gran *currida* en la qual los aficionats hi cifran grans esperansas.

L' espasa *Sagasta* diu que desplegará un luxu de travessura en las sorts qu' espera fer, que no hi haurá prous puros *bons* en la Tabacalera, ni durán prous barrets los espectadores pera tirar á la plassa.

Los toros ab divisa de tots colors, serán de la ganadería del Presupuesto, y responen ab los noms de:

- 1 Guerxo.
- 2 Bòch. (1)
- 3 Morros, de Seo
- 4 Tan-tán.
- 5 Dènts.
- 6 Bleda.

1 Aquest toro te aquest nom per haver PARIT tretse ó catorse vegadas.

No hi haurá toro de gracia perque no se 'n ha pogut trovar entre ells cap que 'n tinga.

Però hi haurán verónicas, córtés de m... (sort nova) recortes, y quiebros de genolls, que donarán l' ópi.

Presidirá 'l poble.

S' ha avisará per cartells... de desaffo.

Telégramas

Berlin 2.—4 tarde.—S' espera ab desitj la pujada dels conservadors espanyols pera fer traginar á Espanya las maletas de la triple alianza.

Carrer Tamarit 3.—3 id.—Estudis prácticichs de *ra-teria* y *mossegüisme* ab ausencia absoluta de municipals. Las classes comensan á entrada de fósch.

Teruel 3.—3 id.—Lo poble ha fet baixar á un concejal pel balcó.

Los amotinats volen l' abolición dels consums y l' alcalde y 'l gobernador han cedit.

'S creu que 's donarán creus del mérit militar á aquestas duas autoritats.

Madrid 3.—4 id.—*Aquell* de Sagunto ha anat a *palau* á dir que ja 's podia cridar á n' en Cánovas.

Y efectivament; se 'l cridarà pera dirli que no fassi fer l' os á cap guerrero; qu' está lleig.

Anirá: R. Alonso, Lluís Salvador, J. Casanovas C., V. Tesrub, E. Call. Gestus II, Llòsch petit, Amadeo, Marangi, Q. Cesar, B. O. IX, M. Gardó errer. Un ratlladar, Staramsa, Asmarats, J. Abril Virgili, E. Ribas.

Algo de: A. Vendrellench, B. Segrera, J. Pitarreta, Lloro Mut, D. Bartrina, B. Durán, Pelayto Ruydoso, Sacas, Gil de la Trampa, Ciutat Barrera, J. Casadevall, Allec, J. Trompeta, Un ibèrich manresa.

Bitxo.

Admés l' «Estofat» perque no 's fa milló á Barcelona, quan necessitem minyona ja pensarém ab vosté.

J. H. Dúguiho á aquell setmanari que 'n saben tant.--J. Barbany: Queda complascut. Anirá lo que 'ns envia, pero prenguiho aixi que després anirá al folletí.—Q Cesar. Ay amich meu, si no 'm recorda, ni avuy quan m' he llevat, quina cama he tret primer del llit —Justament.

Ho llegirém perque es tasca llarga. N. Bas. Amich meu, alló no es sonet ni "Cristo que lo fundó." Tocant á lo que 'ns diu, tot s' admet; si val.—Joseph Llaberia. Anirá, lo servirém.—M. Nicolau. Los seus versos son un verdader espasmódich per lo cólera. Alló no hi ha cap mortal que ho aguanti.--J. Fivaller. Se descuida en lo tinté la solució del logogrifo.—F. Garcia. id. id. lo intringulis --M Sansar y C. Tot lo remés no serveix y respecte als sellos "nequaquam".

Tot lo demés remés fins lo dimars últim inclussiu (qui sab ahont para...)

ECONOMIAS

—Sé que fumo rescalfat,
pero es á un preú... arreglat.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Una bestia es ma primera,
ma segona es musical;
altre tant es ma tercera
y una dona ma Total.

PELAYTO RUYDOSO.

SINONIMIA

La Total ahir tarde 'm va di
si volia una tot del jardí.

SACAS

ENDEVINALLA

Tinch brassos y no soch dona,
Porto dents y no son d' os,
Y 'l que 'm fa servi una estona
Ja esbufega com un gos.

De tant en tant m' agarrotan;
Y com jo vull treballá,
desseguida 'm destarotan:...

Vés si 'm pots endeviná.

PERE LLURDELLA.

MUDANSA

'L que tingui fills, será
un total posat ab a.

Nom de dona ha de ser
ma total posat ab e.

Molts fumadors fan servi
la total posat ab i.

Ne tè tota embarcació
de total posat ab o.

Y posant u á la total
paraula en intants usual.

F. GARCIA A

TRENCA - CAPS

Buscar lo nom d' un carrer de Bar-
celona que tingui totas las vocals, sen-
se repetirne cap.

GIL DE LA TRAMPA.

LOGOGRIFO NUMERIC

- 1 2 3 4 5 6 7 8—Nom d' home.
- 2 7 5 8 7 6 2—Nom de dona.
- 4 8 5 2 7 2—'Lscapellansne portan
- 1 2 3 4 5—Opera.
- 4 2 7 4—Població catalana.
- 2 7 2—Nom de dona.
- 4 6—Nota musical.
- 5—Consonant.

JAUME VILAGELIU.

ROMBO

.
. . .
. . .
. . .
. . .
. . .
. . .
. . .
. . .
. . .

Formar los punts ab lletas que lle-
gidas vertical y horisontalment, di-
guin: 1.ª ratlla: Consonant; 2.ª: A Bar-
celona n' hi ha; 3.ª: Poble catalá; 4.ª:
Moneda, 5.ª: Consonant.

CINTET BARRERA.

GEROGLIFICH

x x x
R R R
I
F I I I T

UN IBÉRICH MANRESÁ.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NUMERO ANTERIOR

Xarada—pérdua.—Ca-ra-ba-sa.
Trenca-caps.—La bella fanciulla di Perth
Xarada.—A-ni-mal.
Problema.—Ne vengué 15.
Logogrifo numéric.—Marcela.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI
Preus de suscripció:

Espanya y Portugal, trimestre. 1'50 Ptas.
Cuba y Puerto Rico id. 2 " "
Extranger id. 2'50 " "

NOTA—Tota reclamació podrá diri-
girse á la Administració y Redacció del
periódich, carrer de Sant Pau, n.º 56.
LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lít. Barcelonesa, S. Pau, 56.--Barña.